

Vuoden 2014 toinen osavuositarkastus ajalta 1.1 -31.8.2014

VD/5586/02.01.02.00/2014

KN/PM/PO/PH

Vuoden 2014 talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain. Vuoden 2014 toinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 31.8.2014 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Ennakkotiedon mukaan Vantaan väkiluku on vuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana kasvanut vajaalla 2 000 henkilöllä. Muuttoliikkeen osuus väestönkasvusta on ollut alkuvuodesta yli puolet. Maassamuutto on ollut tammi-elokuussa vain hieman tappiollista. Muuttovoittoa kertyi maahanmuutosta tarkastelujakson aikana vajaa tuhat henkilöä. Syntyneitä ja kuolleita Vantaalla oli alkuvuodesta saman verran kuin vuotta aiemmin vastaavana ajanjaksona.

Ennakkotiedon mukaan tammi-elokuussa väkimäärä on kasvanut Vantaan kaikilla muilla suuralueilla paitsi Hakunilassa, jossa se on hieman vähentynyt. Väestön määrä on kasvanut eniten Tikkurilassa ja Aviapoliksessa.

Vantaan työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 11,7 prosenttia, mikä on 0,9 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin ja Helsingin seutukunnan kunnista viidenneksi korkein. Koko Uudenmaan maakunnan alueella työttömyysaste oli 11,2 prosenttia. Vuotta aiemmin maakunnan työttömyysaste oli 9,8.

Helsingissä ja Espoossa työttömien määrä lisääntyi vuoden aikana 17 prosentilla ja Vantaalla vajaalla 10 prosentilla. Nuorten työttömien osuus kaikista työttömistä oli Helsingissä hieman alempi, mutta Espoossa korkeampi kuin Vantaalla. Avoimia työpaikkoja Espoossa oli heinäkuun lopulla saman verran kuin vuotta aiemmin, Vantaalla sata ja Helsingissä kaksi sataa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Vantaalle on valmistunut vuoden 2014 kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana 950 uutta asuntoa, parisen kymmentä enemmän kuin vuoden 2013 tammi-elokuussa. Pientalojen (omakoti-, pari- ja rivitalojen) osuus alkuvuodesta Vantaalle valmistuneista asunnoista on ollut vain neljännes.

Alkuvuodesta rakennuslupia on myönnetty 2 060 asunnon rakentamiseksi, mikä on 560 enemmän kuin 2013. Alkuvuodesta on aloitettu 1 580 asunnon rakennustyöt, mikä on 220 aloitettua asuntoa vähemmän kuin vuonna 2013. Elokuun 2014 lopussa Vantaalla oli rakenteilla 3 440 asuntoa, 600 asuntoa enemmän kuin vuoden 2013 elokuun lopussa. Rakenteilla olevien asuntojen ja niiden rakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien perusteella Vantaalle arvioidaan valmistuvan kuluva vuoden aikana yli 2 000 asuntoa. Niistä valtaosa on kerrostaloissa.

Vuoden 2014 tammi-elokuussa muuta kuin asuinkerrosalaa on valmistunut Vantaalle 67 500 k-m², noin 20 000 k-m² enemmän kuin viime vuoden tammi-elokuussa. Rakenteilla oli elokuun lopussa 317 200 k-m²:n verran toimitilaa, mikä on 20 000 k-m² enemmän kuin mitä oli rakenteilla vuoden 2013 elokuun lopussa. Rakennuslupia uusien toimitilarakennusten rakentamiseksi haettiin tammi-maaliskuussa kaikkiaan 122 600 k-m²:n verran. Lupia on haettu vajaa 60 000 k-m² enemmän kuin vuoden 2013 tammi-elokuussa.

Uusia rakennustöitä on alkuvuodesta aloitettu yli 100 000 k-m²:n verran, mikä on hivenen enemmän kuin viime vuoden kahdella ensimmäisellä kolmanneksella. Luvan saanutta, mutta aloittamatonta toimitilaa oli elokuun 2014 lopussa 257 000 k-m². Kuluvana vuonna työpaikkarakentamisen painopiste on edelleen Aviapoliksen suuralueella. Valmistuvan kerrosalan määrä on tänä vuonna suurempi kuin viime vuonna.

Talouden kehitys

Koko maassa on tammi- elokuussa tilitetty kunnallisveroja kunnille 2,5 prosenttia edellisvuotta enemmän ja Vantaalla kasvuprosentti oli 1,5 prosenttia, eli kasvu oli selvästi valtakunnallista kehitystä hitaampaa. Syynä hitaampaan kasvuun on kaupungin pienentynyt osuus kuntien saamasta tilityksistä verovuoden 2014 ennakoissa.

Verovuoden 2014 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 478,9 milj. euroa, 4,5 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2013 verotuksen valmistuessa tarkistetaan marraskuun tilityksen yhteydessä kuntaryhmän ja kunnittaiset jako-osuudet. Joulukuussa tarkistettaneen myös tämän vuoden ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Viime vuoden kaltaisia suuria oikaisuja ei ole loppuvuodesta odotettavissa. Vertailua vuoteen 2013 vaikeuttaa edelleen verotilityslain muutoksesta johtuva tuloverojen 1. jäänösveroerän ja yhteisöveron ennakoiden palautuksen aikaistuminen joulukuulle osaksi viime vuoden tilinpäätöstä.

Vuoden 2013 tulokehitystilaston ennakkotiedon mukaan ansiotulot yhteensä kasvoivat koko maassa 2,5 prosenttia ja Vantaalla kasvua oli 3 prosenttia. Vantaa on pitänyt tuloveroprosenttinsa 19,00 prosentissa vuodesta 2010 lukien, kun koko maan painotettu keskiarvo on jo 19,74 prosenttia. Kunnallisveron arvioidaan kertyvän ennustetarkkuuden rajoissa talousarvion mukaisesti.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 48,9 milj. euroa tammi-elokuussa, kasvua 8,3 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa vastaava yhteisöverojen kasvu kunnilla oli 9,9 prosenttia. Verotilityslain muutoksen johdosta yrityksille maksettiin verovuotta 2012 koskevat veronpalautukset jo joulukuussa, kun vastaava palautus maksettiin vuosi sitten tammikuussa. Alkuvuoden verotilitykset eivät tämän johdosta ole vertailukelpoisia aiempaan.

Verohallinnon kiinteistöveron ennakkollisen maksuunpanotiedon mukaan Vantaalla kiinteistöveroja kertyisi 70,9 milj. euroa vuonna 2014 eli lähes talousarvion mukaisesti.

Kaupunki on saanut valtionosuustilityksiä tammi-elokuussa yhteensä 92,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuutta kaupunki saa valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 135,3 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 3,2 milj. euroa vuonna 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 138,5 milj. euroa, 1,5 milj. euroa yli talousarvion.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan kertyvän talousarvion mukaisesti ja valtionosuuksien hieman ylittävän vuonna 2014.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuotot olivat 241,1 milj. euroa, toimintamenot (ilman valmistusta omaan käyttöön) 901,1 milj. euroa ja toimintakate -660 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatulot ovat toteutuneet 67-prosenttisesti, toimintamenot 65-prosenttisesti ja toimintakate 64-prosenttisesti talousarvioon nähden. Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisvuodesta oli elokuun lopun toteumatilanteessa 2,0 prosenttia.

Ennusteen mukaan toimintatulot kasvavat 370 milj. euroon ja toimintakulut 1 401 milj. euroon (ilman HSY ja valmistusta omaan käyttöön). Euromääräisesti suurimmat ylitysuhat muodostuvat erikoissairaanhoidosta (7,9 milj. euroa), toimeentulotuen avustuksista (3,5 milj. euroa), aikuissosiaalityöstä (1,4 milj. euroa) sekä terveystalouksista (1,3 milj. euroa). Sivistystoimessa toimintakuluja ennustetaan säästävän noin 3 milj. euroa Vantti Oy:n ateria-, siivous- ja kouluisäntäpalvelujen hinnan alennusten sekä varhaiskasvatuksen hoitopaikkatakuun aktiivisen käytön johdosta. Toimintakulut (ilman VOK) tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 8 milj.

eurolla, toimintatuotot 11 milj. eurolla ja toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 2 milj. euroa talousarviota parempana.

Rahoitustuotot tulevat ylittämään talousarvion Vantaan Energia Oy:n päätettyä maksaa osinkoa aiempien vuosien tasolla, mikä tarkoittaa noin 3 milj. euroa talousarviossa oletettua enemmän.

Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 9 milj. eurolla poikkeuksellisen matalana pysytelleestä korkotasosta johtuen.

Vuoden 2014 toinen tulosennuste päättyy elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella 24 milj. euron alijäämään (talousarvio -42,5 milj. euroa). Vuosikatteeksi ennustetaan 54,1 milj. euroa (talousarvio 37,5 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-elokuussa toteutuneet kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan menot olivat 97,5 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 35,8 milj. euroa ja Kehä III:n 10 milj. euroa. Investointiosan tuloja oli toteutunut tammi-huhtikuussa 4,7 milj. euroa ja investointiosan netto oli 92,8 milj. euroa.

Kehäradan rakentaminen etenee tiukassa aikataulussa. Vuonna 2014 kustannusten ennustetaan ylittävän talousarvion noin kahdella milj. eurolla. Ylitys johtuu Kivistön suuresta lisätyömäärästä sekä Aviapoliksen, Lentoaseman ja Ruskeasannan asemien kohonneista urakkakustannuksista. Kohonneet urakkakustannukset vaikuttavat myös vuoden 2015 kustannusennusteeseen.

Kehä III:n perusparannus etenee liikenneviraston raportoinnin mukaan suunniteltua nopeammin. Vantaalle rakennettavan osuuden kustannusarvio vuodelle 2014 on 17,3 milj. euroa (talousarvio 13,4 milj. euroa) ja Valtiolle rakennettavan osuuden kustannusarvio 23,7 milj. euroa (talousarvio 4,8 milj. euroa). Vastaavasti vuoden 2015 tuoreimmat kustannusarviot alittavat huomattavasti taloussuunnitelmassa varatut määrärahat, ja hankkeen kokonaiskustannukset tulevat alittamaan alkuperäiset sopimusten mukaiset kustannusarviot.

Toimitilainvestointien ennustetaan ylittävän talousarvion noin 1,3 milj. eurolla. Ylitys johtuu muutaman hankkeen aikatauluviiveistä ja laskutuksen siirtymisestä vuodelta 2013 vuodelle 2014. Aineettoman omaisuuden investointien ennustetaan alittavan talousarvion noin 2,3 milj. eurolla myöhentyneistä tietojärjestelmähankkeista johtuen.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan ensimmäisen vuosikolmanneksen jälkeen toteutuvan lähes budjetoidulla tasolla.

Investointituloja on tammi- elokuussa toteutunut 4,7 milj. euroa (talousarvio 8,2 milj. euroa). Investointituloja ennustetaan toteutuvan 7,8 milj. euroa, eli 94-prosenttisesti talousarvioon nähden. Investointiosan tuloihin sisältyy 2 milj. euroa Kehäradan rakentamiseen saatua TEN-tukea.

Rahoitus

Kaupungin lainakanta jatkaa kasvuaan vuoden 2014 aikana johtuen verotulojen alhaisesta kasvusta, valtionosuustulojen vähenemisestä sekä korkeasta investointitasosta. Vuoden 2014 aikana jälleenrahoitetaan erääntyviä lainoja noin 54 milj. eurolla. Nettolainanotto on noin 100 milj. euroa, mikä alittaa talousarviossa varatun lainanoton 40 milj. eurolla vuoden 2013 lopun poikkeuksellisista verotilityksistä johtuen. Vuoden 2014 lopussa kaupungin pitkäaikainen lainakanta on noin 1,062 milj. euroa, mikäli kaupungin loppuvuoden tulo- ja menokehitys sekä uusien lainojen nostot toteutuvat ennusteen mukaisena.

Markkinakorot ovat jatkaneet lievää laskua vuoden 2014 aikana. Etenkin Ukrainan kriisin kärjistyminen ja EU-maiden Venäjälle asettamien talouspakotteiden negatiivinen vaikutus euroalueen talouskasvuun heijastuu korkojen nousupaineen siirtymisenä kauemmaksi tulevaisuuteen.

Kaupungin lainoistaan maksama marginaali on vakiintunut useamman vuoden nousun jälkeen, ja kaupunki on saanut nostettua sekä uutta lainaa että jälleenrahoitettua olemassa olevia lainoja kohtuullisilla tasoilla. Rahoitusmarkkinat ovat tällä hetkellä erilaisista kriiseistä huolimatta hyvin toimivat, eikä korkojen noususta ole välitöntä pelkoa. On kuitenkin huomioitava, että korkomenoihin tulee sekä kuluvana että tulevina vuosina vaikuttamaan merkittävästi ennen finanssikriisiä nostettujen, erittäin edullisten lainojen jälleenrahoittaminen huomattavasti korkeammalla marginaalilla.

Euroopan talouskasvun käynnistyessä markkinakorkojen muutoksen aiheuttama korkomenojen nousu tulee olemaan huomattava yli miljardin euron suuruudessa lainasalkussa.

Osavuositarkastuksen liitteenä ovat raportit valtuustokauden strategiaan perustuvien vuoden 2014 sitovien tavoitteiden toteutumisesta sekä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman selvitysten toteutumisesta tilanteesta 31.8.2014. TVO-selvityksistä on valmistunut huhtikuun loppuun mennessä jo kaksi kolmasosaa. Selvityksien toteutumisesta raportoidaan vielä vuoden 2014 loppuun saakka, minkä jälkeen edistymässä olevat selvitykset ovat valmistuneet.

TVO-ohjelman yhteydessä päätetyt yksittäiset toimialoitteiset toimenpiteet ovat valtaosin toteutuneet, joten ne raportoitin viimeisen kerran osavuositarkastuksessa 1/2014. Toteutettujen toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset jatkuvat myös tulevina vuosina.

Kaupunginhallitus 22.9.2014 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2014 toinen osavuositarkastus ja
- b) esittää vuoden 2014 toinen osavuositarkastus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Osavuositarkastus 2_2014
- Sitovien tavoitteiden raportti 2_2104
- Talous- ja velkaohjelman selvitykset 2_2014

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 839 28542, etunimi.sukunimi@vantaa.fi